

Щоб ще більше зацікавити студентів у підвищенні якості самостійної роботи, важливо забезпечити поступове впровадження *індивідуального навчального планування*, що враховує здібності тих, хто навчається. Сутність організації навчання за даною інноваційною технологією полягає в тому, що студент самостійно працює з розробленою ним самим за допомогою викладача індивідуальною навчальною програмою, яка містить у собі цільову програму дій, банк інформації та методичні рекомендації щодо досягнення поставлених дидактичних цілей.

Процес модульного навчання починається зі складання студентами «вхідного контролю», зміст якого пов'язується з діагностикою наявності у них необхідних знань для вивчення модульної дисципліни. Студентам, які не склали іспит, пропонується вивчити відповідні розділи додаткового матеріалу та відзвітувати за нього.

Після успішного складання «вхідного іспиту» студентам надається можливість безпосередньо ознайомитися зі змістом модулів і методичними рекомендаціями, в яких розкрито специфіку модульного навчання, послідовність вивчення дисципліни за даною технологією, можливість вибору матеріалу модулів різного рівня складності, використання рейтингової оцінки знань, характер стимулювання діяльності студентів.

На підставі отриманої інформації студент після узгодження з викладачем:

1) самостійно планує свою діяльність — визначає мету навчання, здійснює вибір складності модуля, обирає темп засвоєння знань і формування необхідних умінь;

2) самостійно організовує процес навчання — вільний вибір форм відвідування занять, визначення термінів атестації за навчальні елементи та за модуль у цілому;

3) здійснює самоконтроль набутих знань і вмінь — поточний контроль за вивченням навчальних елементів модуля;

4) самостійно регулює свою діяльність — можливість за результатами контролю переглянути деякі підходи до вивчення матеріалу модулів та перенести за узгодженням з викладачем термін атестації та ін.;

5) самостійно веде облік одержаних залікових одиниць, що дає можливість стежити за виконанням поставлених цілей у навчанні;

6) самостійно аналізує свою діяльність і вносить відповідні корективи в навчальний процес.

За таких умов роль викладача як основного джерела інформації дещо змінюється. Він має перебудувати роботу зі студентами так, щоб їх навчання не зводилося до механічного «зазубрювання» лекцій, а стало цікавим, змістовним і кориснішим. Викладач повинен стати координатором і радником студента в процесі самостійного опанування предмета. Безумовно, при цьому може зменшуватись кількість лекцій. Але це зовсім не означає, що їх роль знижується. Вони мають набувати інших якостей, набираючи, наприклад, форму співбесіди. Лекції зберігають своє значення у випадках, коли курс є новим, оригінальним, бракує необхідної навчально-методичної літератури.

Отже, організація навчання за даною інноваційною технологією безпосередньо пов'язана з делегуванням функцій керування (планування, організація, регулювання, облік та аналіз) тим, хто тільки навчається. Це дає можливість готувати не тільки компетентних фахівців, а й особистості з такою рисою, як самостійність, без якої не може бути творчої, активної людини.

Чезганов С. А., ст. викладач
кафедри української мови та літератури

УРАХУВАННЯ СПЕЦИФІКИ МОВНИХ КАРТИН СВІТУ ПРИ ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Постійні пошуки шляхів оптимізації викладання іноземних мов спонукають лінгводидактів звертатися до суміжних гуманітарних/лінгвістичних дисциплін, серед яких потрібно виокремити ті, що зорієнтовані на культуру народу, мова якого вивчається. На наш погляд, у цьому напрямку перспективними виглядають наукові розвідки, спрямовані на встановлення міждисциплінарних зв'язків між лінгводидактикою і лінгвокультурологією, яка оперує такими важливими для мовної прагматики поняттями, як концептосфера / мовна картина світу. У широкому сенсі концептосфера, або картина світу, може бути визначена як ментальна сукупність уявлень, знань носіїв мови про реальність, що їх оточує. Мовне відображення концептосфери називають мовною картиною світу. Основною одиницею концептосфери є лінгвокультурний концепт — явище дійсності, планом змісту якого є вся сукупність знань про об'єкт, а планом мовного вираження — сукупність вербальних і позавербальних засобів, що номінують цей об'єкт. Іншими словами,

лінгвокультурний концепт являє собою сконцентровану форму культурного досвіду певного соціуму.

З метою актуалізації у свідомості носія того чи іншого концепту можна використовувати як вербальні, так і позавербальні засоби. Наприклад, концепт «гроші» можна реалізувати низкою лексем: *фінанси, капітал, нікчемний метал, золотий телець* тощо; або використати жестикуляцію. Зрозуміло, що далеко не всі лексеми і жести будуть зрозумілими носієві іншої мовної культури, оскільки кожна культура вирізняється своєю концептосферою.

Засоби актуалізації одних тих самих концептів у різних культурах є різними, що зумовлює утруднення міжкультурної комунікації. Водночас, працюючи з тим чи іншим концептом, викладач-практик може не тільки відштовхуватися від різних засобів вербальної реалізації, але й демонструвати певні універсалиї при актуалізації концептів. Наприклад, концепт «несправедливість» можна актуалізувати за допомогою прислів'їв про виробника матеріальних благ, який сам не має можливості скористатися цими благами:

українське — *швець без чобіт*;

в'єтнамське — *коваль ніколи вдома не має ножа*;

китайське — *у хаті теслі ніколи не має лави*.

При підготовці посібників з української мови як іноземної ми враховуємо мовну специфіку різних концептосфер, акцентуючи більшу увагу на актуалізації українських лінгвокультурних концептів. Утім, не варто забувати, що знайомство іноземних студентів з новою культурою (мовною картиною світу) відбувається постійно, оскільки вони перебувають в умовах мовного середовища. Тому викладач-мовник, враховуючи специфіку міжкультурної комунікації, повинен урізноманітнювати прийоми і методи викладання мови як в аудиторії, так і поза її межами (екскурсії, святкування, бесіди тощо).

Черницька Т.В., канд. екон. наук,
доцент кафедри міжнародної економіки

ТЕХНОЛОГІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ

Вища освіта належить до найважливіших напрямів державної політики України. Сьогодні на державному рівні визначено, що освіта є стратегічним ресурсом соціально-економічного, культурного і духовного розвитку суспільства, поліпшення добробуту населення людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення міжнародного авторитету та формування позитивного іміджу нашої держави, створення умов для саморозвитку кожної особистості. Дані пріоритети обумовлюють надзвичайну важливість для держави виховання людини інноваційного типу мислення та культури, проектування акмеологічного освітнього простору з урахуванням інноваційного розвитку освіти, потреб особистості, суспільства і держави.

Якісна освіта є необхідною умовою забезпечення стійкого розвитку країни. У свою чергу рівень професійної освіти напряму залежить від здатності навчальних закладів готувати компетентних, креативних, конкурентоспроможних фахівців, які спроможні адаптуватися до мінливих економічних реалій сучасності, бути готовими до подальшої безперервної самоосвіти та самореалізації. У даному контексті чільне місце посідає формування професійних компетенцій, що поєднує у собі теоретичні знання, практичні вміння та навички, професійно значущі якості особистості, а також здатність і готовність реалізувати все це на практиці.

Беззаперечне лідерство з формування практичних компетенцій у студентів має *контекстне навчання*. Дана технологія забезпечує передусім розв'язання завдань повноцінної професійної підготовки компетентного фахівця. Необхідною умовою ефективності контекстного навчання є організація цілісного професійно спрямованого навчального процесу. Головна мета даної технології — забезпечення умов для професійного становлення особистості сучасного конкурентоспроможного компетентного фахівця, готового до професійної діяльності. В рамках контекстного навчання зміст навчальної діяльності студента формується не тільки з урахуванням логіки науки, а й через модель фахівця — з урахуванням логіки майбутньої професійної діяльності, що надає цілісності, системної організованості та особистісного сенсу засвоєваним знанням, навичкам і професійним якостям. Зміст навчання проектується не як навчальний процес, а як предмет навчальної діяльності, що послідовно трансформується у предмет діяльності професійної. У рамках контекстного навчання можна виділити такі ефективні механізми формування практичних компетенцій у студентів: *проблемні ситуації, метод Дельфі, ділові ігри, метод проєктів, кейс-аналіз, функціонально-ціннісний аналіз, «мозковий штурм»* та ін. Отже, технологія контекстного навчання